

Geometrické a konstruktivní tendence – 20. 3. 2018

01. Zdeněk Sýkora – Titulní strana Lidových novin 19.2.2010
02. 3. 2. 1920 - 12. 7. 2011
03. Zdeněk Sýkora – Linie č. 24 (Poslední soud), zakoupeno do Centre G. Pompidou 2005
04. Z. Sýkora – Linie č. 238, 150x150cm, 2006 – veletrh Art Cologne 2006, 30 000,-eur
05. Výstava “0,10” – Petrohrad 1915
06. Kazimír Malevič: Červený čtverec, 1915
07. František Kupka, Piet Mondrian, Gerrit Rietveld: Červenomodré křeslo 1917
08. Victor Vasarely
09. Kenneth Noland, Dan Flavin, Carl Andre
10. Stanislav Zippe (mj. Dopravní podnik v Brně), Zdeněk Kučera
11. Daniel Hanzlík, Jaroslava Brychtová – Stanislav Libenský
12. Jan Kubíček, Vladislav Mirvald
13. Radoslav Kratina
14. Jan Šerých: Pop Up Windows, 2005
15. Zdeněk Sýkora – Středisko letového provozu aj., nástěnná malba Praha-Kbely
16. Z. Sýkora: Zahrada 1959, Podzimní les 1960
17. Z. S.: Zahrada (se čtvercem), 1960
18. Gerhard Richter: 1024 barev, 1973, obraz v C. Pompidou společně se Z. Sýkorou

Heslo z knížky *Umění bez revolucí?* – **Konstruktivní tendence a geometrická abstrakce**

Ačkoli geometrické umění a konstruktivní tendence jsou zpravidla interpretovány jako osobité směry v umění druhé poloviny dvacátého století, jedná se o dlouhodobou součást uměleckého vývoje. Geometrické prvky nalzáme ve výtvarném projevu od pravěku do současnosti, stejně jako obecné principy racionálního vizuálního přístupu, a v umění dvacátého století lze mluvit o dvou vrcholných fázích tohoto typu tvorby. Nejprve je tu nástup geometrické abstrakce jako součást ruských avantgardních výbojů. Kazimír Malevič vytváří obrazy v podobě základních geometrických konstrukcí a v roce 1913 maluje obraz Černý čtverec na bílém poli s přesvědčením, že vytváří konkrétní umělecký tvar, nikoli abstrahovanou zobrazující stylizaci nějakého věcného námětu. V roce 1915 jsou na petrohradské výstavě nazvané příznačně „0.10“ představena i díla dalších ruských konstruktivistů. Je tedy zjevné, že když ve vlně abstraktivismu po druhé světové válce má jedna linie podobu geometrických konstrukcí, tak se jedná o pokračování snahy uchopit složitost světa do základních geometrizujících tvarů a principů.

Osobitou variantou konstruktivního umění je minimalismus, který je založen na maximální strohosti vyjadřovacích prostředků, ale i sledovaných témat. I minimalističtí sochaři nejčastěji zpracovávají tematiku základních geometrických tvarů. Poměrně významnou roli hrají ve vývoji světového konstruktivního myšlení také čeští umělci. Především je to Zdeněk Sýkora, který pro tvorbu racionálních geometrických struktur použil již v roce 1964 operativní tvůrčí „výpomoc“ počítače, s nímž pak kreativním způsobem objevoval i možnosti tvorby liniových obrazů s organickými křivkami. Mezinárodních úspěchů a zastoupení v zahraničních sbírkách dosáhli také Jan Kubíček, Stanislav Kolíbal či Dalibor Chatrný. Osobité rozvíjení konstruktivních přístupů najdeme u řady umělců, kteří se v roce 1967 sdružili pod vlivem teoretika Arséna Pohribného do Klubu konkretistů.

V roce 1973 vytvořil Dalibor Chatrný pozoruhodnou prostorovou realizaci na téma krychle založenou na jednoduchém konstruktivním principu. V horním rohu místnosti jsou nainstalovány tři mosazné tyče tak, aby při určitém osvětlení vytvářely iluzi nárysu krychle. S tímto dílem byl umělec na počátku roku 1989 pozván na výstavu Aus dem Würfelmuseum

do Muzea Karl Ernst Osthaus v německém Hagenu, kde byl zařazen mezi největší světové osobnosti geometrického umění. Na stejné výstavě i v doprovodné knize byl také prezentován další český konstruktivista Pavel Rudolf. Fotografie nové varianty této Chatrného práce z roku 2005 uvádíme na stránkách této knihy v oddíle Sto korun českých aneb umělecké díla a provoz současného umění.

Hlavní osobnosti ve světě:

Frank Stella, Françoise Morellet, Victor Vasarely, Bridget Riley, Donald Judd, Dan Flavin

Další světové osobnosti:

Josef Albers, Elsworth Kelly, Dan Graham, Agnes Martin, Robert Ryman, Daniel Buren, Zdeněk Sýkora, Sol Le Witt, Carl Andre

Hlavní osobnosti v českém a slovenském prostředí:

Jan Kubíček, Dalibor Chatrný, Stanislav Kolíbal, Hugo Demartini, Stanislav Zippe

Další české a slovenské osobnosti:

Karel Malich, Pavel Rudolf, Václav Krůček,